

PISMO BEZPŁATNE

WRZESIEŃ 2025

ISSN 1732-5145

My z KSM

Kwartalnik Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej (ukazuje się od 1992 r.) Nr 3/118/2025

Zagłosujmy w Budżecie Obywatelskim na projekty zgłoszone przez KSM

Dwie łąźnie solankowe: na skwerze „Pod samolotem” i na Osiedlu Sady to szansa na podreperowanie zdrowia! Zamiast wyjeżdżać do uzdrowiska, z dobroczynnych właściwości solanki, która przynosi ulgę w chorobach układu oddechowego, astmie czy alergii, będziemy mogli skorzystać na naszych osiedlach. A najmłodsi będą mogli aktywnie spędzać czas, korzystając ze ścieżki edukacyjnej na Sadach. Prosimy o oddanie głosu na projekty z KSM - teraz wszystko zależy od naszej wspólnej mobilizacji!

Jak oddać głos, czytaj na stronie 3

**TĘŻNIA SOLANKOWA –
POD SAMOLOTEM****NUMER PROJEKTU: RE.12
REJON 4****TĘŻNIA SOLANKOWA – OAZA
ZDROWIA NA SADACH****NUMER PROJEKTU: RE.14
REJON 1****KOLOROWA ŚCIEŻKA ODKRYWCÓW –
EDUKACYJNA TRASA DLA DZIECI
NA OSIEDLU SADY****NUMER PROJEKTU: RE.39
REJON 1**skanuj kod QR i głosuj!
bo.kielce.eu
24.09 – 7.10.2025**ZAGŁOSUJ na projekty REJONOWE z KSM
w BUDŻECIE OBYWATELSKIM**

Problem z używaną odzieżą - pojemniki PCK znikają z osiedli KSM

Od początku 2025 roku w Kielcach obowiązują nowe przepisy dotyczące klasyfikacji i gospodarowania odpadami tekstylnymi. W praktyce oznacza to spore zmiany dla mieszkańców. Zgodnie z nowymi zasadami nie można już wyrzucać tekstyliów do pojemników na odpady zmieszane – powinny trafiać do osobnej zbiórki. Dlaczego pojemniki PCK znikają z osiedli KSM i jakie zmiany wprowadzi Miasto,

czytaj na stronie 2

Nowy system kaucyjny

Od 1 października 2025 roku wchodzi w życie przepisy, które zmieniają sposób postępowania z pustymi butelkami i puszkami. Do sklepów trafią napoje w opakowaniach oznaczonych specjalnym logo systemu kaucyjnego. Oznacza to, że przy kasie zapłacimy więcej, ale pieniądze odzyskamy przy zwrocie pustego opakowania. O zasadach systemu kaucyjnego,

czytaj na stronie 4

Ponad 93% nadpłat za c. o.

Miło nam przekazać informację, iż po rozliczeniu kosztów c. o. za sezon grzewczy 2024 / 2025 w ponad 93% mieszkań występują nadpłaty za ogrzewanie. Ten świetny wynik to efekt podjętych przez Spółdzielnię działań obniżających koszty ciepła oraz dobrej współpracy z Mieszkańcami, którzy w sposób odpowiadający swoim potrzebom korzystają z ciepła.

czytaj na stronie 5

Narastający problem z używaną odzieżą. Co dalej z pojemnikami PCK?

Od początku 2025 roku w Kielcach obowiązują nowe przepisy dotyczące klasyfikacji i gospodarowania odpadami tekstylnymi. W praktyce oznacza to spore zmiany dla mieszkańców. Zgodnie z nowymi zasadami nie można już wyrzucać tekstyliów do pojemników na odpady zmieszane – powinny trafiać do osobnej zbiórki, np. do PSZOK. Wyjątkiem są jedynie materiały mocno zabrudzone lub zniszczone, które nie nadają się do recyklingu. Nieprzestrzeganie tych przepisów może skutkować karami lub podwyższonymi opłatami. Najważniejszą zmianą jest jednak fakt, że pojemniki na odzież używaną z logo Polskiego Czerwonego Krzyża mają zniknąć z osiedli do końca października.

Dlaczego znikają pojemniki PCK?

Polski Czerwony Krzyż tłumaczy, że musi znacząco ograniczyć zbiórkę odzieży używanej. Powodem jest wypowiedzenie umów przez firmę Wtórpol, która do tej pory zajmowała się logistyką, odbiorem i sprzedażą zebranych tekstyliów. Dochód z tej działalności wspierał programy pomocowe PCK. Zmiany w prawie spowodowały wzrost kosztów przetwarzania i utylizacji oraz pogorszenie jakości odzieży trafiającej do pojemników. W efekcie PCK w całym kraju rozpoczęło proces usuwania kontenerów z przestrzeni publicznej. Oznacza to, że odzież zbierana w ten sposób nie będzie już wspierać działań pomocowych, a mieszkańcy stracą wygodną możliwość pozbywania się niepotrzebnych ubrań.

Skutki dla mieszkańców

Na osiedlach administrowanych przez Kielecką Spółdzielnię Mieszkaniową znajdują się łącznie 84 pojemniki na odzież używaną, ustawione głównie przy altanach śmietnikowych, co było bardzo wygodne dla mieszkańców. Jeśli pojemniki znikną, oddawanie tekstyliów stanie się problematyczne. Choć przepisy

przewidują możliwość przekazania ich do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Magazynowej 3, to jest to jedyny punkt w mieście, co dla wielu osób jest utrudnieniem – ze względu na odległość, brak samochodu czy niewielkie ilości ubrań przeznaczonych do utylizacji. W praktyce może to prowadzić do podrzucania ubrań przy altanach śmietnikowych, wyrzucania tekstyliów do lasów, a także do przerzucania kosztów ich usuwania na spółdzielnię – a tym samym na mieszkańców.

Miasto znalazło rozwiązanie

Władze Kielc zauważyły problem i ogłosiły nowe formy zbiórki odzieży. Od października w harmonogramie odbioru odpadów pojawią się specjalne terminy - raz na kwartał - w których mieszkańcy będą mogli wystawiać zużyte tekstylia. Do domów trafią fioletowe worki wraz z informacją o terminach odbioru, a harmonogram zostanie opublikowany także na stronie Urzędu Miasta. Dodatkowo po Kielcach zaczną kursować nowy elektryczny odrzutówóz przeznaczony wyłącznie do mobilnego odbioru odzieży używanej. Będzie on funkcjonował tak długo, jak długo utrzyma się zainteresowanie mieszkańców. Organizacją zbiórki zajmie się Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Promniku. Czy te działania rozwiążą problem na stałe – okaże się dopiero po kilku miesiącach funkcjonowania nowego systemu.

Alternatywne miejsca oddania odzieży

Poza miejskimi rozwiązaniami używaną odzież można wysłać przez paczkomaty InPost, przekazywać ubrania w dobrym stanie do sklepów Vive Profit współpracujących z Vive Textile Recycling lub oddać do Świętokrzyskiego Oddziału PCK przy ul. Sienkiewicza 38. Odzież dla potrzebujących przyjmuje również Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (tel. 41 331 25 24) oraz Caritas Diecezji Kieleckiej (tel. 41 344 52 82), która jednak ograniczyła działalność ze względu na nadmiar darów. Ubrania zdane do dalszego użycia można także dostarczać do sklepu społecznego Fundacji DOGadanka przy ul. Piekoszowskiej 32B, czynnego codziennie w godzinach 9–17.

W NUMERZE

O ogrzewaniu z Prezes Zarządu KSM Anną Pyk

czytaj na str. 6 – 7

Oczekiwane remonty

czytaj na str. 5

Dwupasmówką przez KSM

czytaj na str. 8

Ludzie z KSM – Fryzjer męski przy ul. Zagórskiej 36

czytaj na str. 9

Relacje z wydarzeń w Osiedlowych Klubach Kultury

czytaj na str. 10 – 11

Zagłosuj na inicjatywy KSM w Budżecie Obywatelskim od 24 września do 7 października. Twój głos ma znaczenie!

Zachęcamy wszystkich mieszkańców Osiedli KSM do aktywnego udziału w tegorocznej edycji „Kieleckiego Budżetu Obywatelskiego”. Po ubiegłorocznym sukcesie i wygranej tężni przy fontannie „Zodiak”, która jest już w budowie, liczymy, że i w tym roku Państwa głosy pomogą nam zrealizować kolejne inicjatywy.

W tym roku wprowadzono zmiany w regulaminie głosowania – pojawiły się dwa rodzaje projektów: rejonowe i ogólnomiejskie. Inicjatywy zgłoszone przez Kielecką Spółdzielnię Mieszkaniową to projekty rejonowe, skierowane bezpośrednio do mieszkańców naszych osiedli. Są to: „TĘŻNIA SOLANKOWA – POD SAMOŁOTEM” na Osiedlu „Sandomierskie” (rejon 4, identyfikator zadania: RE.12), „TĘŻNIA SOLANKOWA – OAZA ZDROWIA NA SADACH” (rejon 1, identyfikator zadania: RE.14) „KOLOROWA ŚCIEŻKA ODKRYWCÓW - EDUKACYJNA TRASA DLA DZIECI NA OSIEDLU SADY” (rejon 1, identyfikator zadania: RE.39).

Jak głosować?

Głosowanie odbywa się wyłącznie elektronicznie przez stronę Budżetu Obywatelskiego – Idea Kielce: www.bo.kielce.eu w dniach od 24 września do 7 października. Każdy mieszkaniec może oddać głos tylko jeden raz. W ramach jednego głosu można wybrać jeden projekt ogólnomiejski oraz dwa rejonowe. Aby zapewnić bezpieczeństwo i jednokrotność głosowania, wymagane jest podanie imienia, nazwiska, adresu zamieszkania, daty urodzenia oraz numeru telefonu, na który zostanie wysłany SMS z kodem potwierdzającym oddanie głosu. Po wpisaniu kodu w systemie głos zostaje zapisany. Na jeden numer telefonu wysyłany jest maksymalnie jeden SMS z kodem. Osoby poniżej 13 roku życia mogą głosować wyłącznie za zgodą przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego, korzystając z dedykowanego formularza.

Zapraszamy do naszych Klubów Kultury i siedzib Administracji!

Tak jak w roku ubiegłym, będzie można również oddać głos na wybrane inicjatywy w osiedlowych Klubach Kultury KSM oraz w administracjach osiedlowych. Pracownicy Spółdzielni krok po kroku wytłumaczą, jak to zrobić. Zachęcamy do aktywnego udziału!

ZAGŁOSUJ na projekty REJONOWE z KSM w BUDŻECIE OBYWATELSKIM

skanuj kod QR i głosuj!
bo.kielce.eu
24.09 – 7.10.2025

**TĘŻNIA SOLANKOWA –
OAZA ZDROWIA NA SADACH**
NUMER PROJEKTU: RE.14
REJON 1

**TĘŻNIA SOLANKOWA –
POD SAMOŁOTEM**
NUMER PROJEKTU: RE.12
REJON 4

**KOLOROWA ŚCIEŻKA ODKRYWCÓW –
EDUKACYJNA TRASA DLA DZIECI
NA OSIEDLU SADY**
NUMER PROJEKTU: RE.39
REJON 1

Państwa aktywność może sprawić, że nasze osiedla zyskają nowe przestrzenie zdrowotne, rekreacyjne i edukacyjne. To szansa, by kształtować miejsce, w którym żyjemy, zgodnie z potrzebami mieszkańców. Wspierajmy lokalne inicjatywy – razem tworzymy lepszą przestrzeń dla wszystkich mieszkańców!

Trwają prace przy tężni ZODIAK

Nowy system kaucyjny. Co to oznacza dla mieszkańców?

Nowy system kaucyjny

Od 1 października 2025 roku wchodzi w życie przepisy, które zmieniają sposób postępowania z pustymi butelkami i puszkami. Do sklepów trafią napoje w opakowaniach oznaczonych specjalnym logo systemu kaucyjnego. Oznacza to, że przy kasie zapłacimy więcej, ale pieniądze odzyskamy przy zwrocie pustego opakowania.

Wysokość kaucji za opakowania

Kaucja wyniesie 50 groszy za plastikową butelkę PET do 3 litrów oraz metalową puszkę do 1 litra. W przypadku szklanych butelek wielokrotnego użytku do 1,5 litra będzie to złotówka. Co ważne, nie trzeba zachowywać paragonu – wystarczy oddać opakowanie z etykietą, kodem kreskowym i logiem systemu. Musi być puste, ale nie trzeba go myć – wystarczy, że nie będzie zgniecione.

Oddawać je będzie można przede wszystkim w dużych i średnich sklepach, czyli takich powyżej 200 m². Tam pojawią się specjalne automaty lub zwrot będzie możliwy u sprzedawcy. Mniejsze sklepy mogą do systemu przystąpić dobrowolnie.

W Kielcach butelkomaty są już od dawna dostępne np. we wszystkich sklepach spożywczych PSS „Społem” Kielce, a obsługa chętnie poinformuje klientów o nowych zasadach systemu kaucyjnego.

Dlaczego wprowadzono taki system?

To efekt unijnych dyrektyw, które zobowiązują państwa członkowskie do ograniczenia ilości odpadów z tworzyw sztucznych i zwiększenia poziomu recyklingu. Polska, podobnie jak wiele innych krajów, miała problem z osiągnięciem wymaganych wskaźników odzysku butelek i puszek. System kaucyjny ma to zmienić. Dzięki niemu opakowania nie trafią do lasu czy na wysypisko, lecz wrócą do ponownego przetworzenia.

Podobne rozwiązania działają od lat w Niemczech, na Litwie czy w Chorwacji i pozwalają odzyskać nawet ponad 90% butelek i puszek. W Polsce również zakłada się, że dzięki systemowi uda się ograniczyć ilość śmieci wyrzucanych do lasów, rowów czy na pobocza dróg. To szansa na czystsze otoczenie, a także na oszczędność – zamiast wyrzucać butelkę, odzyskamy swoje 50 groszy albo złotówkę.

Problem w tym, że świadomość nadchodzących zmian jest wciąż niska. Najnowsze badania pokazują, że choć większość Polaków słyszała o systemie kaucyjnym, tylko co piąty wie, kiedy dokładnie wejdzie w życie i jak będzie działał. Jeszcze mniej osób potrafi wskazać wysokość kaucji. To oznacza, że wielu mieszkańców może być zaskoczonych, gdy przy kasie cena napoju okaże się wyższa, a przy oddawaniu butelki dowiedzą się, że trzeba spełnić określone warunki.

Jeden z butelkomatów dostępnych w sklepach PSS SPOŁEM

Zwrotomat.pl – ogólnopolska kampania informacyjna

Aby pomóc mieszkańcom w przystosowaniu się do nowych zasad, uruchomiono ogólnopolską platformę edukacyjną Zwrotomat.pl. To kompendium wiedzy skierowane do konsumentów, producentów, sklepów, samorządów i mediów, które wyjaśnia zasady działania systemu kaucyjnego oraz odpowiada na najczęstsze pytania. Oficjalna inauguracja kampanii odbyła się w Kielcach – mieście, które od tego roku nosi tytuł polskiej stolicy recyklingu i od lat angażuje się w edukację ekologiczną. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele Fundacji Odzyskaj Środowisko, władz miasta i Senatu RP. Podczas spotkania zaprezentowano nie tylko wyniki badań opinii mieszkańców, ale także praktyczne aspekty funkcjonowania systemu.

Każde opakowanie ma swoją wartość

Od października każda plastikowa butelka, puszka czy szklana butelka wielokrotnego użytku z odpowiednim logo będzie miała swoją wartość. System kaucyjny to nie tylko obowiązek, ale też szansa na czystsze osiedla, mniej śmieci w lasach i rozwój proekologicznych nawyków. W praktyce oznacza to, że wyrzucenie pustej butelki do zwykłego kosza będzie po prostu... wyrzuceniem pieniędzy.

Ponad 93% nadpłat po rozliczeniu sezonu grzewczego 2024/2025

Miło nam przekazać informację, iż po rozliczeniu kosztów c. o. za sezon grzewczy 2024/2025 w ponad 93% mieszkań występują nadpłaty za ogrzewanie. Ten świetny wynik to efekt podjętych przez Spółdzielnię działań obniżających koszty ciepła, a także zasługa dobrej współpracy z Mieszkańcami.

Dziękujemy, że w sposób racjonalny i odpowiadający swoim potrzebom korzystacie Państwo z ogrzewania, eliminując sytuacje, które prowadzą do niepotrzebnych strat ciepłych. To ważne z uwagi na wzrost cen ciepła w nadchodzącym sezonie. **O ile nie dotyczy on mieszkań na KSM-ie ogrzewanych z naszych kotłowni, to w przypadku Osiedla Sady, do którego ciepło dostarcza MPEC, będzie on niestety mocno odczuwalny dla Mieszkańców.** Ma na to wpływ wy-

gaśnięcie z dniem 30 czerwca br. rządowej tarczy osłownej, którą objęte było ciepło z sieci miejskiej. O podwyżkach cen ciepła na Sadach i ich skutkach dla Mieszkańców informuje Prezes Zarządu KSM w wywiadzie dla naszego kwartalnika.

Kontynuujemy dobre praktyki w kolejnym okresie grzewczym: dbajmy o zamykanie drzwi i okien na klatce schodowej, korzystajmy z termostatów, obniżając temperaturę pomieszczeń w nocy i gdy nie ma nas w domu, wietrzmy mieszkania krótko, lecz intensywnie – zawsze przy zakręconych grzejnikach, nie zasłaniajmy ich grubymi zasłonami, nie suszymy prania na kaloryferach. Dzięki temu mamy swój, choć może jednostkowy, ale realny, wpływ na koszty ogrzewania.

Zestawienie rozliczenia kosztów ogrzewania z 3-ch sezonów grzewczych

zwrot/dopłata	przedział kwotowy [zł]	Sezon 2022/2023		Sezon 2023/2024		Sezon 2024/2025	
		liczba lokali	%	liczba lokali	%	liczba lokali	%
zwroty	zwroty	7 613	83,1%	8 435	92,3%	8 542	93,2%
dopłaty	do 100,00 zł	511	5,6%	251	2,7%	189	2,1%
dopłaty	od 101,00 zł do 200,00 zł	302	3,3%	129	1,4%	127	1,4%
dopłaty	od 201,00 zł do 500,00 zł	440	4,8%	210	2,3%	185	2,0%
dopłaty	od 501,00 zł do 1000,00 zł	198	2,2%	83	0,9%	91	1,0%
dopłaty	powyżej 1001,00 zł	93	1,0%	28	0,3%	34	0,4%

Oczekiwane remonty

Oczekiwane remonty

Jak co roku, na osiedlach Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej trwają intensywne prace remontowe: modernizowane są altany śmietnikowe, stare, asfaltowe place między budynkami przeobrażają się w funkcjonalne parki kieszonkowe, docieplane są kolejne bloki, które cieszą oczy estetycznymi elewacjami. Remontujemy klatki schodowe, wymieniamy instalacje, budujemy miejsca postojowe. Niestety, zdajemy sobie sprawę, że z uwagi na duże potrzeby naszych kilkudziesięcioletnich zasobów oraz wysokie koszty, możliwości remontowe są ograniczone. Dlatego reagując na oczekiwania Mieszkańców w zakresie wykonywania remontów w budynkach i ich otoczeniu, podjęliśmy trudną decyzję o podwyższeniu od 1.01.2026 roku opłaty na fundusz remontowy, która – pomimo wzrostu cen - nie była zmieniana od 2023 r.

Jak rosły ceny na przestrzeni ostatnich 3 lat

W okresie ostatnich 3 lat znacząco wzrosły koszty materiałów budowlanych i robocizny. By to zobrazować wystarczy wspomnieć, że średnio o 17,5% wzrosły koszty 1 m² samego ocieplenia (bez robót towarzyszących). Pomimo spadku inflacji, która w 2023 roku wynosiła aż 11,4%, przewiduje się, że ceny nadal będą rosnąć. Potwierdza to prognoza zmian cen na 2026 r. opublikowana przez firmę Sekocenbud, która od 38 lat dostarcza informacje o cenach i kosztach w bu-

downictwie. Wynika z niej, że ceny materiałów budowlanych i robocizny w IV kwartale 2026 roku w porównaniu do I kwartału 2025 roku wzrosną sumarycznie o kolejne 15,9%. Dlatego by utrzymać zasoby w odpowiednim stanie technicznym i realizować prace remontowe, jesteśmy zmuszeni podwyższyć od 1.01.2026 roku wnoszone „przy czynszu” przez Członków Spółdzielni opłaty na fundusz remontowy. Na Osiedlu Sady, z uwagi na wysokie podwyżki cen ciepła dostarczanego przez MPEC, stawka wzrośnie o 0,30 zł/m²/m-c, a na pozostałych Osiedlach KSM – o 0,50 zł/m²/m-c. Od nowego roku zweryfikowane zostaną również stawki opłat eksploatacyjnych i za używanie dźwigów, które zgodnie z przepisami mają być kalkulowane w sposób zapewniający pokrycie kosztów. Opłaty wnoszone przez właścicieli lokali, którzy nie są członkami Spółdzielni będą wyższe, ponieważ nie mogą oni korzystać z dofinansowania do kosztów remontów i eksploatacji z wypracowanego przez Spółdzielnię zysku na prowadzonej działalności gospodarczej, na który składa się m. in. sprzedaż ciepła dla deweloperów oraz odzyskanych po eksmisjach mieszkań i przychody z najmu lokali użytkowych.

Wszyscy na co dzień borykamy się z podwyżkami cen energii elektrycznej, gazu, czy codziennych zakupów żywnościowych, które tylko w sierpniu 2025 roku w porównaniu do roku ubiegłego wzrosły średnio o 5,1%. Aktualna sytuacja ekonomiczna dotyczy jednak nie tylko gospodarstw domowych, ale na równi działalności Spółdzielni. Nie pozostawia nam ona wyboru, dlatego prosimy Państwa o zrozumienie.

O ogrzewaniu z Prezes Zarządu KSM Anną Pyk

AS: Pani Prezes, przełom sierpnia i września to w Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej intensywny czas rozliczeń i przygotowań do nowego sezonu grzewczego.

Anna Pyk: Tak, choć za oknami jeszcze czuć lato, wiódącym tematem w Spółdzielni są obecnie kwestie ogrzewania. Z radością mogę Państwa poinformować, że sezon 2024/2025 zakończyliśmy w ponad 93% mieszkań nadpłatami za centralne ogrzewanie. To bardzo dobry wynik, który cieszy i nas, i Mieszkańców.

Kalkulujemy również zaliczki na nowy okres grzewczy 2025/2026 i tu – o ile Mieszkańcy do których ciepło dostarczają kotłownie KSM, mogą czuć się spokojni – o tyle dla Mieszkańców Osiedla Sady i budynków przy ul. Piekoszowskiej, gdzie ciepło dostarcza MPEC, nie mam niestety dobrych wiadomości.

AS: No właśnie, w ostatnim czasie w mediach pojawiają się informacje o bardzo wysokich wzrostach kosztów ogrzewania. W Kielcach podwyżki cen ciepła w porównaniu do ubiegłego roku sięgają kilkudziesięciu procent. Jak ta kwestia przedstawia się w naszej Spółdzielni?

Anna Pyk: Wszystko zależy od tego, skąd płynie ciepło do mieszkań. Jak Państwo wiecie, Kielecka Spółdzielnia Mieszkaniowa posiada dwie kotłownie własne przy ul. Szczecińskiej 25 i Żniwnej 5, z których ogrzewane są zasoby mieszkaniowe w Osiedlach Zagórska – Północ, Zagórska – Południe i Sandomierskie. Nasze kotłownie nie były objęte tarczą ośłonową dla cen ciepła, która obowiązywała od 1 października 2022 roku do 30 czerwca 2025 roku. Dla Spółdzielni oznaczało to konieczność dyscypliny kosztów produkcji i dążenia do ich utrzymania na jak najniższym poziomie. Podjęliśmy szereg długoterminowych działań, poczynawszy od modernizacji kotłów, umożliwiającej wyjście z systemu uprawnień emisyjnych, przez połączenie kotłowni w jeden system ciepłowniczy, po montaż telemetrii umożliwiającej dostosowanie ogrzewania do temperatur zewnętrznych oraz reorganizację pracy. Po okresowym wzroście cen wywołanym kryzysem węglowym i horrendalnymi cenami węgla, nasze działania pozwoliły obniżyć koszty, co znalazło odzwierciedlenie w obowiązujących obecnie, niższych cenach ciepła.

AS: A jak kształtują się ceny ciepła na Osiedlu Sady?

Anna Pyk: Na Osiedle Sady i do budynków przy ul. Piekoszowskiej ciepło produkowane przez PGE Oddział Elektrociepłownia w Kielcach dostarcza Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej. W tym przypadku przez prawie trzy lata obowiązywała tarcza ośłonowa, polegająca na zamrożeniu stawek na poziomie nieco wyższym niż te, które obowiązywały pod koniec września 2022 roku. W praktyce oznaczało to, że choć przedsiębiorstwa energetyczne podwyższały swoje taryfy, Mieszkańcy płacili za ciepło wg niższych

stawek, a więc praktycznie nie odczuwali wzrostu cen. Skarb Państwa zwracał przedsiębiorstwom różnicę między faktycznymi kosztami wynikającymi z cen taryfowych, a niższymi cenami wynikającymi z tarczy. Niestety, ten stan rzeczy zakończył się z dniem 1 lipca 2025 roku, gdy tarcza ośłonowa przestała obowiązywać. Za ciepło dostarczane do naszych zasobów przez MPEC Kielce będziemy ponownie rozliczać się po cenach taryfowych, bez dopłat ze Skarbu Państwa, a to oznacza podwyżki dla Mieszkańców, na które Spółdzielnia nie ma najmniejszego wpływu. Stosując średnią cenę jednoczonową dla taryf PGE Oddział Elektrociepłownia Kielce oraz MPEC można przeliczyć, że w porównaniu do 2022 roku, tj. do daty wejścia w życie tarczy ośłonowej, cena ciepła wzrosła o ok. 55%, a w porównaniu do 30.06.2025 roku, czyli do daty jej zakończenia – o ok. 28%.

MPEC - ceny Taryfowe versus z ochroną Państwa

AS: W jaki sposób te podwyżki odbijają się na ponoszonych przez Mieszkańców kosztach ogrzewania?

Anna Pyk: Niestety, w przypadku Mieszkańców Osiedla Sady wymuszają one znaczące podwyższenie zaliczek na pokrycie kosztów c.o. w sezonie grzewczym 2025/2026, co będzie dotyczyło aż 98% Mieszkańców. W aż 1.511 z 1.831 lokali mieszkalnych na tym osiedlu (ok. 83%) wzrost zaliczek obowiązujących od 1 października br. będzie plasować się na wysokim poziomie od 0,50 zł do ponad 1,50 zł za 1 m² pow. lokalu. Przeliczając, w przypadku mieszkania o powierzchni 50 m² będzie to skutkowało wzrostem czynszu od 25 zł / miesiąc do ponad 75 zł / miesiąc. Jeszcze raz podkreślam, że ta podwyżka czynszu nie jest zależna od Spółdzielni, która jedynie rozlicza ciepło dostarczane przez MPEC.

Wzrost zaliczek na poczet kosztów c.o. dla budynków Os. SADY

Zmiany w ujęciu pieniężnym zaliczek na poczet kosztów c.o. budynków Os. SADY

Zmiana zaliczki	zmiana w przedziale [zł/m ² /m-c]	liczba lokali	%
bez zmian	0	7	0,4%
obniżka	0 - 0,05 zł do 5 groszy	5	0,3%
obniżka	0,05 - 0,10 zł do 10 groszy	6	0,3%
obniżka	0,10 - 0,25 zł do 25 groszy	5	0,3%
obniżka	0,25 - 0,50 zł do 50 groszy	7	0,4%
obniżka	0,50 - 1,00 zł	4	0,2%
obniżka	1,00 - 1,50 zł	0	0,0%
obniżka	>1,50 zł	0	0,0%
		34	1,9%
podwyżka	0 - 0,05 zł do 5 groszy	7	0,4%
podwyżka	0,05 - 0,10 zł do 10 groszy	13	0,7%
podwyżka	0,10 - 0,25 zł do 25 groszy	63	3,4%
podwyżka	0,25 - 0,50 zł do 50 groszy	203	11,1%
podwyżka	0,50 - 1,00 zł	994	54,3%
podwyżka	1,00 - 1,50 zł	376	20,5%
podwyżka	>1,50 zł	141	7,7%
		1797	98,1%
		1 831	100,0%

Tylko 1,9 % mieszkań z lekką obniżką

Aż 54% podwyżki powyżej 50 gr

98 % mieszkań na SADACH będzie miało podwyżki zaliczek

AS: Z tego wynika, że niemal wszyscy Mieszkańcy Osiedla Sady od 1 października z powodu podwyżki cen ciepła, na którą Spółdzielnia nie miała wpływu, zapłacą wyższy czynsz. A jak będą kształtowały się zaliczki na ciepło, które będą wносить Mieszkańcy pozostałych osiedli?

Anna Pyk: Dzięki podjętym działaniom ciepło produkowane przez kotłownię własną KSM jest obecnie dużo tańsze, niż w przypadku dostarczanego przez MPEC. Chciałabym również zaznaczyć, że nasi Mieszkańcy płacą ceny za ciepło dostarczane do mieszkań ze spółdzielczych kotłowni, które są kalkulowane „po kosztach”, bez żadnego zysku dla Spółdzielni. To pozwala nam w ok. 80% mieszkań zlokalizowanych na Osiedlach Zagórska – Północ, Zagórska – Południe i Sandomierskie utrzymać zaliczki na poczet kosztów c. o., obowiązujące w sezonie grzewczym 2025/2026 na niezmiennym poziomie, a nawet lekko je obniżyć. Myślę, że to bardzo dobra wiadomość dla Mieszkańców tych osiedli.

AS: Czy są jakiegokolwiek szanse na zminimalizowanie drastycznych skutków podwyżek? Dla wielu Mieszkańców Osiedla Sady, wysoki wzrost opłat może być dużym obciążeniem domowego budżetu.

Anna Pyk: Jak wynika z przekazów medialnych, Rząd planuje wprowadzenie doraźnego rozwiązania pomocowego w postaci bonu ciepłowniczego przyznawanego indywidualnie dla obywateli. Świadczenie będzie

jednak przysługiwało po spełnieniu kryterium dochodowego oraz przy określonej cenie ciepła. Ustawa jest obecnie na etapie projektu, a więc jej ostateczny kształt nie jest jeszcze znany. Jeśli wejdzie w życie, osoby spełniające kryteria będą mogły składać wnioski od 3 listopada br. do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania.

AS: Czyli pozostaje nam tylko nadzieja na zmianę projektowanych, niekorzystnych dla Mieszkańców rozwiązań systemowych? Czy w tej sytuacji mogą mieć oni jakikolwiek wpływ na ponoszone koszty ciepła?

Anna Pyk: Istotną rolę ma codzienny sposób użytkowania mieszkań. Ekspertiści przeliczają, że obniżenie średniej temperatury w mieszkaniu tylko o 1 stopień Celsjusza może przynieść w skali sezonu nawet 5-7% oszczędności. Dlatego od kilku lat prowadzimy na łamach kwartalnika szeroko zakrojoną akcję informacyjną. Chodzi o to, by dostosowywać temperaturę w mieszkaniu do naszego indywidualnego komfortu cieplnego, obniżając ją wtedy, gdy ciepło nie jest nam potrzebne. Z naszych obserwacji wynika, że Mieszkańcy coraz częściej korzystają z możliwości sterowania temperaturą za pomocą zamontowanych na kaloryferach zaworów termostatycznych, co wyklucza skrajne sytuacje pozostawiania rozkręconych grzejników przez całą zimę. Warto też stosować w praktyce wskazówki, które nie dopuszczają do jego utraty. Ze względów eksploatacyjnych najcieplej powinno być w łazienkach, stąd brak opomiarowania grzejników w tych pomieszczeniach. Natomiast w pokojach dziennych czy sypialniach temperatura może być niższa, zwłaszcza nocą, gdy śpimy. Warto też „przykręcać” termostaty, gdy na dłużej wychodzimy z mieszkania. Do innych dobrych zasad należy wyregulowanie stolarki okiennej, krótkie i intensywne wietrzenie pomieszczeń przy zakręconych grzejnikach, odsłanianie okien w dzień i zasłanianie ich w nocy oraz zamontowanie za kaloryferami tzw. ekranów zagrzejnikowych, które odbijają promieniowanie ciepłe. I oczywiście ograniczenie ogrzewania części wspólnych oraz zamykanie okien na klatkach i drzwi wejściowych do budynku, by ciepło nie „uciekało” na zewnątrz.

AS: Dziękuję za rozmowę.

Kształtuj krajobraz Kielc – weź udział w konsultacjach!

Mieszkańcy Kielc mają szansę wypowiedzieć się w sprawie uchwały krajobrazowej, która reguluje zasady sytuowania reklam, ogrodzeń i obiektów małej architektury w mieście. Konsultacje zostały ogłoszone po pojawieniu się uwag do obowiązującej już uchwały.

Kielce podzielone są na cztery strefy, w których obowiązują różne zasady dotyczące reklam i małej architektury. Mieszkańcy mogą przesyłać swoje uwagi do 30 września 2025 r., pisemnie, elektronicznie lub poprzez formularz online dostępny na stronie Urzędu Miasta.

To okazja, aby wpłynąć na wygląd miasta i dopasowanie uchwały do codziennej przestrzeni. Nie przegap szansy – Twoja opinia ma znaczenie!

„DWUPASMÓWKĄ” PRZEZ KSM

Gdy w połowie lat 70-tych XX wieku rozpoczęła się budowa wieżowców i bloków mieszkalnych w rejonie ulic Romualda i Dalekiej to dojazd w ten rejon Kielc od strony centrum miasta prowadził przez jednopasmową, wąską ulicę Armii Czerwonej, o wyboistej nawierzchni brukowej.

Pod koniec lat 70-tych XX wieku rozpoczęły się wywłaszczenia ludności i wyburzenia starej zabudowy w związku z przygotowaniami do budowy drugiego pasma jedynej ówczesnej wschodniej „wylotówki” Kielc (w 1993 r. nazwanej ulicą Sandomierską).

Prace związane z budową północnego pasma tej ulicy zostały zakończone w 1981 r., a nową asfaltową „dwupasmówką” po raz pierwszy uwidoczniło na planie Kielc wydany w tym samym roku.

Pozostałości dawnej zabudowy oraz początki prac przy podbudowie tej „dwupasmówki” mogą Państwo zoba-

czyć na niepublikowanych dotychczas zdjęciach z 1980 r., pochodzących ze zbiorów Pana Jerzego Jędrychowskiego, któremu serdecznie dziękuję za udostępnienie skanów tych zdjęć.

Piotr Modzelewski

Ludzie z KSM

Fryzjer męski przy Zagórskiej 36 – miejsce z duszą i ciekawą historią

Przy Zagórskiej 36 mieści się zakład fryzjerski, który dla wielu mieszkańców KSM stał się czymś więcej niż tylko miejscem strzyżenia – to mały fragment lokalnej historii. Ale zacznijmy od początku.

Grzegorz Łyżwa zainteresował się fryzjerstwem już w młodości. Jako chłopak z Zagnańska chętnie zaglądał do miejscowego zakładu, obserwując, jak fryzjer wprawną ręką tworzy fryzury swoim klientom. Z czasem zapragnął robić to samo. Aby zdobyć fach, rozpoczął naukę w Zasadniczej Szkole Zawodowej nr 4 przy ul. Ściegiennego (dziś mieści się tam Wojewódzka Biblioteka Publiczna). Do 1997 roku uczył się tam technik męskiego strzyżenia, a już w 1994 roku rozpoczął praktyki w zakładzie fryzjerskim na Osiedlu Sady, przy ul. Wojewódzkiej 2 – w miejscu, które działa do dziś.

Po ukończeniu szkoły pozostał w tym zakładzie. To właśnie tam poznał Arkadiusza Ogorzałka i Bartłomieja Cedro – ludzi, którzy później okazali się ważni w jego zawodowym życiu. W 2002 roku Grzegorz postanowił spróbować sił na własny rachunek i otworzył męski zakład fryzjerski przy ul. Legnickiej 18. Początkowo pracował sam, ale w 2006 roku dołączył do niego Bartek, który z czasem stał się jego współnikiem.

Właściciele zakładu: Bartłomiej Cedro i Grzegorz Łyżwa

Kiedy właściciel budynku przy Legnickiej zdecydował się go sprzedać, Grzegorz zaczął poszukiwania nowego miejsca. Przeglądając ogłoszenia, trafił na informację o wolnym lokalu przy Zagórskiej 36. W 2009 r., już wspólnie z Bartkiem, rozpoczął tam nowy etap działalności. To tutaj zakład rozwinął skrzydła i zdobył miano jednego z najbardziej rozpoznawalnych punktów usługowych w tej części miasta. Wielu klientów z Legnickiej podążyło za Grzegorzem na Zagórską. Wśród nich był także Leszek Drogosz – legenda kieleckiego sportu, bokser, trzykrotny mistrz Europy, brązowy medalista olimpijski i wielokrotny mistrz Polski.

Przez lata działalności zakład wyszkolił wielu adeptów fryzjerstwa męskiego. Grzegorz i jego zespół stale się doksztalcają – uczestniczą w kursach, śledzą nowe techniki strzyżenia, pielęgnacji i modelowania, inwestują w nowoczesne narzędzia i produkty. Dzięki temu nawet najbardziej wymagający klienci mogą liczyć na fryzury zgodne z aktualnymi trendami lub klasyczne, tradycyjne cięcia.

Grzegorz to człowiek skromny, ale niezwykle rzetelny fachowiec. Dbłość o szczegóły i profesjonalne podejście sprawiają, że wizyta w jego zakładzie to nie tylko strzyżenie, lecz także spotkanie w przyjaznej atmosferze. Czekając na swoją kolej, można obejrzeć zdjęcia starych Kielc wiszące na ścianach salonu. Grzegorz, pasjonat historii miasta i fotografii, chętnie opowiada nie tylko o dziejach Kielc, ale też o ciekawych osiedlowych historiach i anegdotach.

Ten niewielki zakład przy Zagórskiej to przykład miejsca, gdzie rzemiosło, pasja i więzi sąsiedzkie tworzą wyjątkowy klimat. To nie tylko punkt usługowy – to część tożsamości osiedla KSM, którą mieszkańcy darzą dużym sentymentem. Warto go poznać bliżej, ale trzeba uzbroić się w cierpliwość – zeszyt z zapisami wizyt jest wypełniony po brzegi, a liczba klientów sprawia, że często trzeba poczekać na termin. Lepiej więc umawiać się z wyprzedzeniem, by mieć pewność, że znajdzie się miejsce w grafiku.

Osiedlowy Klub Kultury Słoneczko ma 40 lat!

Maj i czerwiec br. upłynął pod znakiem radosnego świętowania jubileuszu 40-lecia Osiedlowego Klubu Kultury KSM Słoneczko. Cykl imprez kulturalnych, integrujących lokalną społeczność Mieszkańców KSM-u, rozpoczęliśmy w dniu 8 maja uroczystą wystawą jubileuszową, podczas której zaprezentowany został dorobek klubu, jego historia oraz życie kulturalne na osiedlach Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej od momentu jej powstania w 1958 roku do dnia dzisiejszego. Wyjątkowym gościem był Wojewódzki Konserwator Zabytków Krzysztof Myśliński, który podzielił się z nami swoją szeroką wiedzą historyczną i wspomnieniami z życia kulturalnego Kielc. Obecnością zaszczytili nas także Elżbieta Sorbian i Marian Rumin. W zaaranżowanej na tę okazję klubowej przestrzeni wypełnionej przedmiotami codziennego użytku sprzed 40 lat i archiwalnymi zdjęciami, przy dźwiękach popularnej piosenki, uczestnicy wystawy zgodnie stwierdzili, że 40 lat minęło jak jeden dzień!

Jubileuszowy wieczorek taneczny i wystawa prac plastycznych

W dniu 22 maja parkiet w Słoneczku rozgrzał się do czerwoności, a to dzięki Seniorom z osiedli KSM, którzy wzięli udział w zorganizowanym w ramach jubileuszu wieczorku tanecznym. Porywająca do tańca muzyka i radość ze wspólnego spędzania czasu

sprawiły, że zabawa była doskonała. Wielu wrażeń, tym razem artystycznych, dostarczyła również mająca miejsce w dniu 5 czerwca wystawa prac artystów – plastyków, związanych ze Słoneczkiem od początku jego powstania, aż do dzisiaj.

Zabawom na festynie nie było końca

Doskonałym podsumowaniem wspólnego świętowania stał się zorganizowany w dniu 22 czerwca na skwerze przy ul. Romualda rodzinny festyn dla Mieszkańców KSM, których do wspaniałej zabawy porwali prowadzący wydarzenie animatorzy. Impreza stała się również okazją do zaprezentowania talentów wokalnych i tanecznych uczestników klubowych zajęć i sekcji. Mnóstwa śmiechu i radości dostarczyły zawody i konkurencje sportowe, na przykład w przeciąganiu liny, w których ochoczo zmierzili się rodzice ze swoimi dziećmi. Na zakończenie pikniku uczestnicy wspólnie obejrzeli „Akademię Pana Kleksa” w wersji nakręconej w 1983 roku. Seans filmowy kina plenerowego na leżakach, który został zorganizowany dzięki współpracy Spółdzielni z Kieleckim Centrum Kultury i Ogrodem Botanicznym, zintegrował i połączył pokolenia, przynosząc radość najmłodszym Mieszkańcom naszych Osiedli, a tym nieco starszym – możliwość sentymentalnego powrotu do chwil dzieciństwa.

KREATYWNE WARSZTATY Z KSM

Lato pełne przygód i dobrej zabawy

W czasie wakacji nasze Osiedlowe Kluby kultury KSM: Polonez, Miniatura, Słoneczko zamieniają się w przestrzeń pełną radości, twórczości i niezapomnianych wrażeń. Jak co roku dzieci uczestniczyły w bogatym programie zajęć, który łączył rozwój artystyczny, ruchowy i społeczny z fascynującymi wycieczkami i warsztatami tematycznymi. Nasi podopieczni brali udział między innymi w zajęciach plastycznych, organizowanych w placówkach klubów jak i w Pałacyku Zielińskiego, warsztatach muzycznych czy sportowych. Uczestnicy Kreatywnych Warsztatów z KSM chętnie integrowali się spędzając razem czas na placach zabaw i boiskach sportowych. Wspólne gry i zabawy uczyły współpracy, zdrowej rywalizacji i budowały relacje poprzez wspólne działania.

Program wzbogaciły codzienne wyjścia i wycieczki. Odwiedziliśmy między innymi: Edukido, kino Helios, Muzeum Zabawek i Zabawy, Magię Karmelu, Geopark. Świetną atrakcją okazały się całonocne wyjazdy do stadniny Koni MAAG, gdzie razem zwiedzaliśmy stajnie, każdy z uczestników mógł przejechać się konno, a na koniec organizowane były ogniska z kiełbaskami. Równie dobrze dzieci bawiły się na basenie Perła w Nowinach. Harcom i zabawom w wodzie nie było końca. Warsztaty robienia pizzy także na

długo zostaną w naszej pamięci. W ramach wakacyjnych warsztatów dzieci miały również wyjątkową okazję odwiedzić Urząd Miasta i spotkać się z Panią Prezydent. To niezwykle wydarzenie pozwoliło najmłodszym uczestnikom zajrzeć za kulisy funkcjonowania miasta i poznać osoby, które na co dzień podejmują ważne decyzje dla lokalnej społeczności. Edukacyjne warsztaty w Straży Pożarnej przypomniły o bezpieczeństwie podczas wakacji.

Podczas Kreatywnych warsztatów z KSM dzieci miały okazję odwiedzić wyjątkowe miejsca, które łączyły historię, przyrodę i zabawę. W każdy piątek organizowane były dłuższe wycieczki. Odwiedziliśmy Dworek Starostów w Podzamczu, zwiedzaliśmy Jaskinię na Kadzielni, magiczne Babyjagowo oraz średniowieczną osadę w Hucie Szklanej.

Wakacyjne warsztaty były nie tylko okazją do nauki i zabawy, ale także do rozwijania pasji, odkrywania nowych miejsc i budowania przyjaźni. Dziękujemy za dobrą zabawę, wszystkie uśmiechy i świetnie spędzony czas. I choć wakacje szybko dobiegły końca, to nasze kluby wciąż zachęcają do odwiedzin. Z początkiem roku szkolnego wracamy z szeroką ofertą zajęć i warsztatów dla każdego! Zapraszamy do śledzenia stron naszych Klubów.

ROZKŁAD ZAJĘĆ W OSIEDLOWYCH KLUBACH KULTURY KSM W ROKU SZKOLNYM 2025

KIELECKA SPÓŁDZIELNIA KSM MIESZKANOWA	POLONEZ	MINIATURA	SŁONECZKO
PONIEDZIAŁEK	8.00- 16.00 Rysunek i malarstwo. Kurs przygotowawczy do Szkoły Plastycznej (konsultacje indywidualne) 13.00- 20.00 Zajęcia wokalne (indywidualne)	17.00- 18.00 Zajęcia taneczne dla dzieci 17.00- 18.30 Plastyka dla dzieci - grupa przedszkolna 18.00- 20.00 Stepowanie dla młodzieży 18.30- 20.00 Karate 20.00- 21.00 Stepowanie dorośli 20.00- 21.00 Zumba	14.00- 16.00 Rysunek i malarstwo. Kurs przygotowawczy do Szkoły Plastycznej i ASP (konsultacje indywidualne) 16.30- 18.00 Plastyka dla dzieci 18.45- 19.45 Fitness dla kobiet
WTOREK	8.00- 15.00 Zajęcia wokalne (indywidualne) 9.00- 10.00 Joga 12.00- 16.00 Rysunek i malarstwo. Kurs przygotowawczy do Szkoły Plastycznej (konsultacje indywidualne) 17.00- 18.30 Plastyka dla dzieci 17.00- 18.00 Qigong 18.20- 19.20 Zumba	12.00- 14.00 Spotkania KAP 65 17.00- 18.30 Plastyka dla dzieci - grupa szkolna 16.45- 18.00 Zajęcia teatralne dla dzieci 18.00- 20.00 Zajęcia teatralne dla młodzieży	10.00- 14.00 Warsztaty Tkackie 16.00- 20.00 Nauka gry na instrumentach (indywidualne) 14.00- 16.00 Rysunek i malarstwo. Kurs przygotowawczy do Szkoły Plastycznej i ASP (konsultacje indywidualne) 17.00- 18.30 Rysunek i malarstwo dla dzieci i młodzieży 18.30- 20.00 Tango Argentyńskie
ŚRODA	IMPREZY KULTURALNE	08.00- 15.00 Zajęcia wokalne (indywidualne) 16.30 - 18.00 Karate 17.00 - 18.00 Zajęcia fotograficzne 17.45- 18.45 Stepowanie dla dzieci 18.00- 20.00 Tango Argentyńskie 19.00- 20.00 Stepowanie dorośli / grupa początkująca/	17.00- 18.00 ACTIVE KIDS zajęcia gimnastyczno-akrobacyjne dla dzieci 18.45- 19.45 Fitness dla kobiet * 17.00- 18.00 Dyżur Dzielnicowego 1-wsza środa m-ca
CZWARTEK	9.00- 11.00 Rysunek i malarstwo. Kurs przygotowawczy do Szkoły Plastycznej (konsultacje indywidualne) 12.00- 14.00 chór Animusz 12.00- 20.00 Nauka gry na instrumentach (indywidualne) 16.00- 17.00 Spotkania z poezją (warsztaty literackie) 16.30- 17.30 Szkoła Tańca NOELE (jazz balet) 17.30- 19.00 Szkoła Tańca NOELE (jazz modern) 19.00 - 20.00 Szkoła Tańca NOELE (jazz modern)	IMPREZY KULTURALNE	IMPREZY KULTURALNE
PIĄTEK	8.00- 15.00 Zajęcia wokalne (indywidualne) 9.00- 10.00 Joga 12.00- 16.00 Rysunek i malarstwo. Kurs przygotowawczy do Szkoły Plastycznej (konsultacje indywidualne) 17.00- 18.30 Rysunek i malarstwo 17.00- 18.15 Szkoła Tańca NOELE (jazz modern) 18.15 - 19.15 Szkoła Tańca NOELE (latino dla Pań)	12.00- 14.00 Spotkania KAP 65 10.00- 18.00 Nauka gry na instrumentach (indywidualne)	17.30- 18.30 Tango Argentyńskie (indywidualnie) 18.45- 19.45 Fitness dla kobiet
SOBOTA	WIECZORKI TANECZNE		

I ❤️ KSM

ZAJĘCIA MUZYCZNE/ INDYWIDUALNE/: WOKALNE I NAUKA GRY NA INSTRUMENTACH - DNI I GODZINY DO USTALENIA Z INSTRUKTOREM

